

Assistit ar.
teriarum tuni-
ca.
Arteria con-
structionis ra-
tio.

nifesto persimilem, in grandioribus quidem arterijs conspicuam, ac à nonnullis tertiæ arteriæ tunica loco descriptam. Quarta uero alia peculiaris nulla est, sed ueluti quibusdam uenarum, ita quoque arterijs alicubi membrana tenuis obhærescit & circumdeditur contegens, aut stabilis, aut connectens ipsas proximis partibus, quemadmodum de altera uenarum tunica retulimus. Atque hæc omnia iustissime à summo rerum Opifice sunt extructa, qui in hoc arterias (uti in Capitis initio dicebam) formauit, ut illæ uitalem spiritum & sanguinem impetu per corpus diffusum, singulis partibus deducerent, ingenitumque calorem recrearent. Fibras enim arteriæ corpus, eiusdem quo uenæ usus gratia sortitur, ac plurimas quidem transuersas exigit, ut ocyus ipsi ex sinistro cordis sinu immixtum sanguinem & uitalem spiritum toti corpori dispenseret, neque alium in transmittendo recipiendoque rhythmum, quam cor ipsum efficiat. Ad hoc nanque munus magnopere transuersæ conducunt, quas expulsiōi à Natura præfectas esse dudum asseruimus. Obsunt autem expulsiōi insigniter obliquæ, ut quæ materias retineant ac reseruent. Vnde etiam Natura paucissimas obliquas arterijs elargitur. Quæ quum tenuiorem rarioremque & uelociori impetu ruentem substantiā, quam uenæ, erant amplexuræ, ac dum uiuit animal perpetuò dilatandæ cōstringendæque, merito etiam durioribus & crassioribus pluribusque tunicis conformantur.

QUIS VENARVM ET ARTERIARVM numerus. Caput III.

Quatuor ue-
næ.

Due arteriæ

Natura ar-
tificialium in ue-
narum arteri-
arumque serie.

NOT in uniuersum corpus uenæ, & item arteriæ deriuntur, si uniuersæ soboles ualorumque omnes distributiones enumerandæ sint, indicare arduum prorsus est, atque propemodum impossibile. At si uenæ arteriæque propriam exigentes circumscriptionem, ac ueluti proprijs terminis finitæ, duntaxat numero quodam sint complectendæ, in procinctu est numerus. In natis enim absolutisque hominibus omnes uenæ ut plurimæ quaternario numero comprehenduntur, quæ cæterarum omnium radices censentur. Atque una ex caua iecoris sede prodiens in bilis uesiculam, uentriculum, lienem, intestina, mesenterium & omentum excurrit. Secunda ex gibbis iecoris, aut ut quibusdam uisum est ex dextro cordis sinu originem sumens, in reliquum corpus solis duntaxat exceptis pulmonibus, innumera ramorum serie dispensatur. Tertia, ex dextro etiam cordis sinu nata, frequenti admodum propagine in pulmones digeritur. Verum hanc uenam hoc sibi peculiariter uendicare audies, quod arteriarum constet corpore, unde etiam arterialis uena nuncupabitur. Quarta ab umbilico in iecur, ut sic dicam, producit, ac ad fœtus nutritionem duntaxat animali famulatur, neque hic in uenarum numero recte haberi potest, uixque propria circumscriptione donatur. Ab his itaque uenis reliquæ omnes quæ in corpore occurrunt originem mutantur, eisque continuæ sunt. Arteriæ autem numero binæ censentur, una quæ ex sinistro cordis sinu originem capiens, in uniuersum corpus præterquam in pulmones, dispergitur. Altera ex eodem cordis sinu pronata, in solos pulmones distribuitur: quæ quia uenæ corpore constat, uenalis arteriæ nomen obtinuit. Porro duæ arteriæ ab umbilico secundum uesicæ latera descendentes, ac fœtui quodammodo propriæ, cum magnæ arteriæ propaginibus iuxta ossis sacri regionem uniuertur, quare etiam propriarum arteriarum loco neuti quam recensendæ ueniunt. Cæterum si fœtus uenæ & arteriæ priuatim sibi aliquid uendicent, id suis locis ubi fœtus ualorum traditur historia, fiet obuium. iam enim operæ precium est à perfectorum uenis exordium sermonis sumere, ac singularum enarrata distributione, ipsarum usum diuicationisque rationem subiungere. Verum quoniam singulis corporis partibus arterias uenasque deduci oportuit, nonnullæ autem partes procul ab horum ualorum initijs distant, longè optimum fuit, neque tot numero ramos ex principijs originem sumere, quot corporis sunt partes huiusmodi uasis indigentes: neque omnino multos: sed summo opere expediebat maxima organa caudicum instar unoque principio deduci, & ab illis in proximas partes ueluti ramos propaginesque deriuari, à quibus singulæ partes, quod sibi familiare sentiunt, in nutritionem allicerent.

DE GLANDVLIS, VASORVM DIDVCTI- bus roboris gratia immixtis adnexisque. Caput IIII.

PRÆSENTI Capiti figuram non duxi præponendam, quod quamplurimæ huc simul locari debuissent quinti ac sexti & septimi librorum forma, præter aliquot etiam musculorum

sculorum tabulas, ad quas à Capitis contextu, dum alicuius glandulæ mentio tunc remitteris.

ICVT Natura uenæ & arteriæ præter proprias ipsarum subinde membranam circumdedit, cuius beneficio oppo- nis partibus alligetur, tutoque prout parat: sic quoque quum ret unumquodque uas inibi noxijs opportuniùs expositum mos discinditur, tutæ fissionis gratia, præter eiusmodi substantiam quandam mediocriter mollem modiceque cedentem qua nodorum in arboribus ritu, uasorum diuicationes, uir, hancque ramorum scissionibus substrauit ac circumdedit, ut nulla ipsarum fa- ualida fieri possit. At quoniam per motum uiolentiorum uasorum diuicationis- tissimum patens, & super molliac mediocriter cedente substantia opportuni- & demum huius auxilio quamuis moueatur uehementius, impercussa integrè Natura haudquaquam ut fors ferebat, singulis uasorum distributionibus huius interiecit. Quandoquidem hæc paucissimæ, aut nullam propemodum diuisionis suspensæ feruntur, neque articulis qui in acutum angulum flectuntur extendi- bunt, cōmunicauit, quod illas uasorum partitiones ex uiolento motu nihil passi- esset. Verum ubi diuisiones quapiam membrana suspensæ, aut super articulo- mouentur angulos longius porriguntur, eaque plures in istiusmodi sedibus nu- Natura hanc de qua agimus substantiam non mediocri copia circumdedit, u- portæ distributionem est cernere, quod hæc nimirum uniuersa membranis di- ad uentriculum, lienem & intestina excurrit. Pari in super ratione in membra- thoracis intersepientibus, & in cerebro super cerebri testes (quod inibi suspensæ hanc substantiā procreatæ ex cōfectione doceberis. Sub superiori uero pectori- auribus, ad asperæ arteriæ caput, in axillis, in cubiti flexu, in inguinibus, in nonnullis corporis sedibus, propter adiacentium partium motus & numeros- strubutionem, eiusmodi substantiam diuisionibus interieci, in sermonis prog- Substantia hæc communi nomine Græcis ἀσπιδίω & ὀγκος dicitur, Latinis glan- glandium, estque omnium corporis partium summè imbecillis, ac fluxionibus im- Haud enim decuisset partes reliquis uiliorem corpori usum præstātes, cæteris imò deiectis uiribus præditas & recrementis excipendis aptiores creari. Cæteris huiusmodi corporis substantia, colore, forma, nomine, duritia sibi respōdet, qu- lior, rubicundior, & quercinæ glandi forma prorsus dissimilis est, qualis ea cen- cipio gracilium intestinorum non procul ab inferiori orificio uentriculi exporrig- in elatiori inferioris membranæ omenti regione sub uentriculo cōsistit. Hæc qu- idque potissimum in canibus, & mollior & undique sibi similis uisitur, à carne Gra- uenæ nuncupatur. Quæ uero in iugulo sub pectoris ossis habetur, iam dictæ speciei respōdet, & à Græcis βίρυς, à Latinis autem cōmuni uoce glandiū appel- quæ in reliquo corpore passim occurrit, & nuper dicta durior est, glandis qu- quodammodo accedit, & peculiare nomen in quibusdam corporis sedibus ob- neris in cerebro glandis pineæ nucis imaginem referens, & forsitan in mesenterio- distributæ glandes censi possunt. Verum hominis fabrica etiā alijs donat gl- usus, quam ad uasorum firmam distributionem procreatis: in quarum numero gla- briputit ad palatum defluentem excipiens, tonsillæ glandes laryngis radica- sum uirilis uesicæ ceruicis corpus, cui semen deferentia uasa inferi docebimus, qu- uaricationi uix quicquid auxiliatur. Cuius uero potissimum usus gratia nuper cōm- des paratæ sint, suis locis abunde persequar. hic enim suffecerit glandes cōmen- distributioni præfectas, ex quibus nonnullæ non solum uasis præfunt, uerum et- tibus humectandis præterea idoneæ censentur, quemadmodum glandes in m- ta, & quæ duodeno intestino exporrigitur, ut intestina lento humore imbuat, sectionum professoribus creduntur. Aliæ rursum replendis sinibus & cavitatib- commodat, ut quæ in faucibus omnium infimæ, & sub aurium radice consist- larum & inguinum cavitates infarciunt. Quæ autem in mamillis habetur, præ- lacti generando subseruiunt, etiam uasorum partitiones utcunque firmant ac- his omnibus, uti paulo antè innuebam, suis locis affatim differemus, oratione- riem nunc properante.